

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ
È È   ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
(Προσφυγή υπ' αριθ. 49658/09)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ
9 Οκτωβρίου 2012

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 44 παρ. 2. Ενδέχεται να υποστεί αναθεωρήσεις στη φάση της εκδοτικής επιμέλειας.

Στην υπόθεση   Έ Έ   κατά   Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα), αφού συνεδρίασε σε Σώμα αποτελούμενο από τους:

Nina Vajić, *Πρόεδρο,*

Peer Lorenzen,

Elisabeth Steiner,

Mirjana Lazarova Trajkovska,

Julia Laffranque,

Λίνο-Αλέξανδρο Σισιλιάνο,

Erik Møse, *Δικαστές,*

και τον Søren Nielsen, *Γραμματέα του Τμήματος,*

Αφού συσκέφθηκε κεκλεισμένων των θυρών στις 18 Σεπτεμβρίου 2012,

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε την τελευταία ως άνω ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση αποτελεί απόρροια της προσφυγής υπ' αριθ. 49658/09 κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, η οποία κατατέθηκε στο Δικαστήριο σύμφωνα με το άρθρο 34 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση») από τον κ Έ Έ Έλληνα υπήκοο («ο προσφεύγων»), στις 4 Σεπτεμβρίου 2009.

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπήθηκε από τον κ. Β. Βασιλειάδη, δικηγόρο Θεσσαλονίκης. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τους αντιπροσώπους του Πληρεξουσίου της, κα. Φ. Δεδούση, Νομικό Σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του

Κράτους, και κ. Δ. Καλόγηρο, Δικαστικό Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι οι συνθήκες κράτησής του συνιστούν απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση σύμφωνα με το άρθρο 3 της Σύμβασης. Επίσης, παραπονείται διότι η απόφαση επί της προσφυγής του κατά του εντάλματος προσωρινής κράτησης ενώπιον του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης δεν εκδόθηκε «εντός ταχείας προθεσμίας» και διότι απερρίφθη σιωπηρά η αίτησή του να εμφανιστεί αυτοπροσώπως ενώπιον του εν λόγω δικαστικού συμβουλίου, κατά παράβαση του άρθρου 5 παρ. 4 της Σύμβασης.

4. Στις 19 Νοεμβρίου 2010 η προσφυγή κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση. Επίσης, αποφασίστηκε ότι το Δικαστήριο θα κρίνει ταυτόχρονα την προσφυγή επί του παραδεκτού και επί της ουσίας (άρθρο 29 παρ. 1).

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

A. Η προφυλάκιση του προσφεύγοντος και οι προσφυγές που άσκησε για την άρση της

5. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1969 και είναι κάτοικος Θεσσαλονίκης.

6. Στις 16 Ιανουαρίου 2009 συνελήφθη από την Ελληνική Αστυνομία για διακίνηση ναρκωτικών και του ασκήθηκε ποινική δίωξη.

7. Στις 21 Ιανουαρίου 2009, με τη σύμφωνη γνώμη του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης, ο ανακριτής διέταξε την προφυλάκισή του με ισχύ από 16 Ιανουαρίου 2009, ημερομηνία της σύλληψής του (ένταλμα υπ' αριθ. 4/2009).

8. Στη συνέχεια, ο προσφεύγων οδηγήθηκε στα κρατητήρια της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Θεσσαλονίκης.

9. Στις 26 Ιανουαρίου 2009 κατέθεσε προσφυγή κατά του εντάλματος προσωρινής κράτησης στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης σύμφωνα με το άρθρο 285 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Η προσφυγή του περιλάμβανε επίσης αίτηση να εμφανιστεί αυτοπροσώπως ενώπιον του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης για να υποστηρίξει την αίτηση αποφυλάκισής του.

10. Στις 14 Μαΐου 2009 το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης, αφού άκουσε τον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών, απέρριψε την προσφυγή (βούλευμα υπ' αριθ. 506/2009). Δεν έγινε καμία αναφορά στο αίτημα του προσφεύγοντος να εμφανιστεί αυτοπροσώπως ενώπιον του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών. Το Συμβούλιο σημείωνε ότι τα αποδεικτικά στοιχεία που είχαν συγκεντρωθεί κατά τη διάρκεια της ανάκρισης επιβεβαίωναν ότι ο προσφεύγων διακινούσε ναρκωτικά κατ' επάγγελμα. Επιπλέον, θεωρήθηκε ότι, ενόψει των περιστάσεων της υπόθεσης, η προσωρινή κράτηση του προσφεύγοντος ήταν νόμιμη, καθώς πιθανολογήθηκε ότι ο προσφεύγων θα διέπραττε νέα εγκλήματα σε περίπτωση που αφηνόταν ελεύθερος.

11. Στη συνέχεια, στις 25 Ιουνίου 2009, με το βούλευμά του υπ' αριθ. 700/2009, το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης αποφάσισε να παρατείνει την προσωρινή κράτηση του προσφεύγοντος μέχρι τις 16 Ιανουαρίου 2010. Δεν υπάρχουν πληροφορίες για το αν ο προσφεύγων βρίσκεται ακόμα υπό κράτηση.

B. Οι συνθήκες κράτησης

12. Από τις 16 Ιανουαρίου έως τις 22 Απριλίου 2009, ο προσφεύγων κρατήθηκε στη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης.

13. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι οι συνθήκες κράτησής του ήταν οικτρές. Ειδικότερα, σημειώνει την έλλειψη ειδών υγιεινής και ειδών κατάκλισης. Υποστηρίζει ότι ο χώρος κράτησης ήταν ασφυκτικά γεμάτος με κρατούμενους, είχε ελλιπή εξαερισμό και ανεπαρκή φυσικό φωτισμό. Ειδικότερα, ο προσφεύγων σημειώνει ότι υπήρχαν δέκα κρατούμενοι ανά κελί, δηλ. αριθμός διπλάσιος από την κανονική χωρητικότητά του. Ορισμένοι κρατούμενοι ήταν υποχρεωμένοι να κοιμούνται στο πάτωμα. Δεν υπήρχε χώρος για προαυλισμό. Τα κελιά και οι χώροι υγιεινής ήταν βρώμικοι. Η κακή ποιότητα του φαγητού που τους προσφερόταν ανάγκαζε τους κρατούμενους να παραγγέλλουν φαγητό από έξω. Οι κρατούμενοι δεν είχαν την ευκαιρία να εξεταστούν από γιατρό, παρόλο που μερικοί από αυτούς υπέστησαν λοιμώδη νοσήματα, ενώ άλλοι ήταν εθισμένοι στα ναρκωτικά και υπέφεραν από σύνδρομο στέρησης.

14. Ειδικότερα όσον αφορά την έλλειψη ιατρικής περίθαλψης, ο προσφεύγων τονίζει ότι είναι χρόνιος χρήστης ναρκωτικών και υπέβαλε ιατρική βεβαίωση προς επίρρωση του ισχυρισμού του. Εν προκειμένω, υποστηρίζει ότι στερήθηκε επαρκή φαρμακευτική περίθαλψη και τακτική παρακολούθηση από ιατρό.

15. Στις 22 Απριλίου 2009 ο προσφεύγων μετέχθη στις Φυλακές Διαβατών.

II. ΣΧΕΤΙΚΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ, ΚΑΙ ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

A. Εθνικό δίκαιο

16. Το άρθρο 285 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, το οποίο αφορά το δικαίωμα προσφυγής κατά του εντάλματος προσωρινής κράτησης, προβλέπει τα εξής:

«1. Κατά του εντάλματος για την προσωρινή κράτηση και της διατάξης του ανακριτή που επέβαλε περιοριστικούς όρους επιτρέπεται στον κατηγορούμενο να προσφύγει στο συμβούλιο των πλημμελειοδικών. Η προσφυγή γίνεται μέσα σε πέντε ημέρες από την προσωρινή κράτηση ... Η προσφυγή διαβιβάζεται στον εισαγγελέα των πλημμελειοδικών και εισάγεται από αυτόν χωρίς χρονοτριβή μαζί με την πρότασή του στο συμβούλιο, το οποίο και αποφασίζει αμετάκλητα ...

4. Το συμβούλιο των πλημμελειοδικών όταν ασχολείται με την προσφυγή μπορεί να άρει την προσωρινή κράτηση ή να την αντικαταστήσει με ... περιοριστικούς όρους ...».

17. Επιπλέον, όσον αφορά τις διατάξεις σχετικά με τη διαδικασία ενώπιων των δικαστικών συμβουλίων, σύμφωνα με το άρθρο 306 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, οι συνεδριάσεις των δικαστικών συμβουλίων δεν είναι δημόσιες. Οι αποφάσεις τους λαμβάνονται με πλειοψηφία, αφού ακουστεί και αποχωρήσει ο εισαγγελέας (άρθρο 138).

18. Το άρθρο 572 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προβλέπει τα εξής:

«1. Ο εισαγγελέας των πλημμελειοδικών του τόπου όπου εκτίεται η ποινή ασκεί τις προβλεπόμενες στον "Σωφρονιστικό Κώδικα" αρμοδιότητές του και μεριμνά για την έκτιση της ποινής και την εφαρμογή των μέτρων ασφάλειας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα αυτού, του Ποινικού Κώδικα και των ειδικών νόμων για την εκτέλεση ποινών.

2. Για την άσκηση των κατά την παρ. 1 αρμοδιοτήτων του ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών επισκέπτεται τη φυλακή τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα. Κατά της επισκέψεις αυτές δέχεται κρατούμενους που έχουν ζητήσει ακρόαση ...».

B. Σχετικά εθνικά και διεθνή έγγραφα που αφορούν τις συνθήκες κράτησης στα αστυνομικά κρατητήρια στην Ελλάδα

1. *Η από 11 Μαΐου 2007 έκθεση του Έλληνα Συνηγόρου του Πολίτη με τίτλο «Παραμονή ποινικών κρατουμένων σε αστυνομικά κρατητήρια»*

19. Μεταξύ 15 και 16 Μαρτίου 2007, ο Συνήγορος του Πολίτη πραγματοποίησε επίσκεψη στη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης προκειμένου να εξετάσει, μεταξύ άλλων, τις συνθήκες κράτησης.

20. Στην έκθεσή του ο Συνήγορος του Πολίτη σημείωνε τη σημαντική αύξηση του αριθμού κρατουμένων στα κρατητήρια της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Θεσσαλονίκης από το 2005. Ειδικότερα, επεσήμαινε τον μεγάλο αριθμό αλλοδαπών για τους οποίους εκκρεμούσε διαδικασία απέλασης. Προσέθετε ότι αυτοί κρατούνταν στα αστυνομικά κρατητήρια για διάστημα μεταξύ δέκα ημερών και τριών μηνών. Ο Συνήγορος του Πολίτη επεσήμαινε ότι η υποδομή της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Θεσσαλονίκης και, εν γένει, των αστυνομικών τμημάτων δεν ήταν εκείνη ενός σωφρονιστικού καταστήματος και ότι, συνεπώς, τα αστυνομικά κρατητήρια προσφέρονταν μόνο για κράτηση πολύ μικρής διάρκειας. Ο Συνήγορος του Πολίτη παρέπεμπε σε έγγραφο της αστυνομίας (αριθ. 1026/5/22/1-θ/30.3.2007) που αναγνώριζε την έλλειψη επαρκούς χώρου στα αστυνομικά κρατητήρια, την πλήρη απουσία χώρου προαυλισμού, τα προβλήματα υγιεινής, τις ελλείψεις

ως προς την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, καθώς και την ύπαρξη προβλημάτων ασφαλείας. Επιπλέον, ο Συνήγορος του Πολίτη διαπίστωνε την έλλειψη υποδομής σίτισης των κρατουμένων. Επεσήμαινε ότι αντί να διανέμουν γεύματα στους κρατουμένους, οι αρχές έδιδαν σε καθένα εξ αυτών το ποσό των 5,87 ευρώ ημερησίως. Κατά την άποψη του Συνηγόρου του Πολίτη, το ποσό αυτό δεν ήταν πάντοτε αρκετό, καθώς εξαρτάτο από την τιμολόγηση των γευμάτων που πρόσφερε το εστιατόριο το οποίο παρείχε κατ' αποκλειστικότητα γεύματα στο χώρο κράτησης.

21. Ο Συνήγορος του Πολίτη συμπέρανε ότι η κράτηση σε αστυνομικά κρατητήρια για παρατεταμένη περίοδο αποτελεί παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης. Συνιστούσε στις αρμόδιες αρχές να εξασφαλίσουν το ταχύτερο δυνατό για κάθε άτομο που κρατείται άνω των 24 ωρών τη δυνατότητα άσκησης σε εξωτερική αυλή και επαρκή σίτιση.

2. *Η από 13 Μαΐου 2009 επιστολή του Έλληνα Συνηγόρου του Πολίτη με τίτλο «Παραμονή ποινικών κρατουμένων σε αστυνομικά κρατητήρια»*

22. Ο Συνήγορος του Πολίτη υπενθύμισε στο Υπουργείο την έκθεσή του με ημερομηνία 11 Μαΐου 2007 (βλ. παραπάνω παρ. 19-21) και τόνισε εκ νέου το πρόβλημα των μακρών περιόδων κράτησης σε αστυνομικά κρατητήρια. Σύμφωνα με το Συνήγορο του Πολίτη, το πρόβλημα αποδεικνύεται εντονότερο στη βόρειο Ελλάδα λόγω της άρνησης των δικαστικών φυλακών Θεσσαλονίκης να δεχθούν μεγαλύτερο αριθμό κρατουμένων. Ο Συνήγορος του Πολίτη επισήμαινε στην επιστολή του αυτή ότι οι συνθήκες κράτησης δεν είχαν βελτιωθεί κατά τη διετία που παρήλθε από το Μάιο του 2007. Σημείωνε ότι η κατάσταση είναι κρίσιμη τόσο για

τους κρατούμενους όσο και για τις αστυνομικούς, όπως επιβεβαιώνεται από έκθεση της Αστυνομικής Διεύθυνσης Ημαθίας. Ο Συνήγορος του Πολίτη είχε ήδη λάβει καταγγελίες σχετικά με το θέμα αυτό από το Δικηγορικό Σύλλογο Θεσσαλονίκης και την Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου. Παράλληλα, μια ομάδα κρατουμένων είχε αρχίσει απεργία πείνας. Εν κατακλείδι, ο Συνήγορος του Πολίτη ζητούσε από το Υπουργείο να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για την αντιμετώπιση του ζητήματος.

3. *Διαπιστώσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (CPT) μετά από επισκέψεις της σε αστυνομικά τμήματα και χώρους κράτησης αλλοδαπών το 2008 (από 23 έως 29 Σεπτεμβρίου 2008)*

23. Η CPT επισκέφθηκε, μεταξύ άλλων, τους χώρους κράτησης παράνομων αλλοδαπών στη Θεσσαλονίκη. Επισήμανε την έλλειψη κλινών στα κελιά, παρατηρώντας ότι οι κρατούμενοι κοιμούνταν σε βρώμικα στρώματα στο πάτωμα. Επίσης, στην έκθεσή της επισήμαινε την έλλειψη χώρου για προαυλισμό και φυσική άσκηση, καθώς και το γεγονός ότι κάθε κρατούμενος δικαιούται 5,87 ευρώ την ημέρα για να παραγγέλλει φαγητό έξω από τη φυλακή. Στο σημείο αυτό η CPT αναφέρθηκε στις καταγγελίες των κρατουμένων ότι το ποσό αυτό επαρκούσε για να αγοράζουν μόλις δύο σάντουιτς την ημέρα. Η CPT συνέστησε στις εθνικές αρχές να μεριμνήσουν ώστε σε κάθε κρατούμενο εν αναμονή απέλασης να προσφέρεται γεύμα (κατά προτίμηση ζεστό) τουλάχιστον μία φορά την ημέρα.

NΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

I.   ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

24. Ο προσφεύγων παραπονείται σχετικά με τις συνθήκες κράτησής του στο κρατητήριο της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Θεσσαλονίκης. Επικαλείται το άρθρο 3 της Σύμβασης, το οποίο προβλέπει τα εξής:

«Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθή εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχείρισιν απανθρώπους ή εξευτελιστικάς.»

A.   Επί του παραδεκτού

1.   Οι ισχυρισμοί των διαδίκων

25. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το παράπονο σχετικά με τις συνθήκες κράτησης πρέπει να απορριφθεί διότι ο προσφεύγων δεν εξάντλησε τα εθνικά ένδικα μέσα. Ισχυρίζεται ότι, σύμφωνα με το νόμο, ο προσφεύγων είχε τη δυνατότητα να ενημερώσει τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών σχετικά με τις συνθήκες κράτησής του. Μπορούσε επίσης να καταθέσει καταγγελία σχετικά με τις συνθήκες κράτησής του στον προϊστάμενο της αστυνομικής διεύθυνσης.

26. Ο προσφεύγων επισημαίνει ότι είχε καταθέσει προσφυγή κατά του εντάλματος προσωρινής κράτησης και ότι, εάν αυτή είχε γίνει δεκτή, θα είχε αποφυλακιστεί αμέσως. Επίσης, επικαλούμενος την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση *Zajac κατά Πολωνίας* (αριθ. 19817/04, παρ. 80, 29 Ιουλίου 2008), παρατηρεί ότι, στις περιπτώσεις όπου το εθνικό δίκαιο προβλέπει διάφορα παράλληλα ένδικα μέσα σε διαφόρους κλάδους δικαίου, το άρθρο 35 παρ. 1 της Σύμβασης δεν απαιτεί από τον ενδιαφερόμενο, αφού επιχειρήσει ανεπιτυχώς να αποκαταστήσει τα δικαιώματά του ασκώντας ένα ένδικο μέσο, να δοκιμάσει κατ' ανάγκη και όλα τα

άλλα μέσα, και ως εκ τούτου η ένσταση της Κυβέρνησης πρέπει να απορριφθεί.

2. *Η εκτίμηση του Δικαστηρίου*

27. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι σκοπός του άρθρου 35 παρ. 1 της Σύμβασης, το οποίο εισάγει τον κανόνα της εξάντλησης των εθνικών ένδικων μέσων, είναι να δώσει στα Συμβαλλόμενα Κράτη την ευκαιρία να προλάβουν ή να επανορθώσουν τις παραβιάσεις που προβάλλονται εναντίον τους προτού υποβληθούν στο Δικαστήριο οι σχετικοί ισχυρισμοί (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Selmouni κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 25803/94, παρ. 74, ECHR 1999-V). Ωστόσο, το άρθρο 35 της Σύμβασης απαιτεί την εξάντληση μόνο των ενδίκων μέσων που σχετίζονται με τις καταγγελλόμενες παραβιάσεις και είναι διαθέσιμα και επαρκή. Η ύπαρξη αυτών των ενδίκων μέσων πρέπει να είναι επαρκώς βέβαιη, όχι μόνο στη θεωρία, αλλά και στην πράξη, διαφορετικά στερούνται της απαιτούμενης αποτελεσματικότητας και προσβασιμότητας. Το καθ' ου Κράτος έχει την ευθύνη να αποδείξει ότι οι απαιτήσεις αυτές ικανοποιούνται (βλ., μεταξύ άλλων, *Dalia κατά Γαλλίας*, 19 Φεβρουαρίου 1998, παρ. 38, Reports of Judgments and Decisions 1998-I, και *Mifsud κατά Γαλλίας* (dec.) [GC], αριθ. 57220/00, ECHR 2002-VIII).

28. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η Κυβέρνηση αναφέρει δύο ένδικα μέσα που ήταν διαθέσιμα στον προσφεύγοντα: την προσφυγή στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών κατ' άρθρο 572 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και την καταγγελία στον προϊστάμενο της αστυνομικής διεύθυνσης.

29. Όσον αφορά το ένδικο μέσο που προβλέπει το άρθρο 572 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, το Δικαστήριο σημειώνει ότι τα

κύρια επιχειρήματα του προσφεύγοντος δεν σχετίζονται με τις συγκεκριμένες συνθήκες κράτησης που εφαρμόστηκαν στον ίδιο προσωπικά, αλλά αναφέρονται ως επί το πλείστον στις γενικές συνθήκες κράτησης στη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης, στο βαθμό που αφορούσαν και τον ίδιο. Ενόψει των ανωτέρω, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών δεν θα μπορούσε να είχε λάβει κανένα μέτρο (βλ. *Νησιώτης κατά Ελλάδος*, αριθ. 34704/08, παρ. 29, 10 Φεβρουαρίου 2011, *Σαμαράς κ.λπ. κατά Ελλάδος*, αριθ. 11463/09, παρ. 48, 28 Φεβρουαρίου 2012).

30. Όσον αφορά το δεύτερο ένδικο μέσο, το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι έχει κατ' επανάληψη κρίνει ότι η καταγγελία στον προϊστάμενο της αστυνομικής διεύθυνσης δεν μπορεί να θεωρηθεί αποτελεσματικό ένδικο μέσο κατά την έννοια του άρθρου 35 παρ. 1 της Σύμβασης (βλ. *A.A. κατά Ελλάδος*, αριθ. 12186/08, παρ. 45-46, 22 Ιουλίου 2010, *Rahimi κατά Ελλάδος*, αριθ. 8687/08, παρ. 77, 5 Απριλίου 2011, *R.U. κατά Ελλάδος*, αριθ. 2237/08, παρ. 59, 7 Ιουνίου 2011, και *Εφραιμίδη κατά Ελλάδος*, αριθ. 33225/08, παρ. 28, 21 Ιουνίου 2011). Στις προαναφερθείσες υποθέσεις, το Δικαστήριο τόνισε την έλλειψη σαφήνειας σχετικά με τις διαδικασίες που μπορούν να κινηθούν ενώπιον του προϊσταμένου της αστυνομικής διεύθυνσης και το είδος των καταγγελιών που μπορούν να υποβληθούν. Εκφράστηκαν επίσης αμφιβολίες σχετικά με την αμεροληψία και την αντικειμενικότητα του εν λόγω οργάνου, οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν την αποτελεσματικότητα του ένδικου μέσου.

31. Ενόψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η ένσταση της Κυβέρνησης περί μη εξάντλησης των ένδικων μέσων δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

32. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι το εν θέματι παράπονο δεν είναι προφανώς αβάσιμο κατά την έννοια του άρθρου 35 παρ. 3(α) της Σύμβασης ούτε απαράδεκτο για κάποιον άλλο λόγο. Συνεπώς, πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτό.

B. Επί της ουσίας

1. Οι ισχυρισμοί των διαδίκων

33. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος είναι ασαφείς και γενικόλογoi, και ότι δεν απέδειξε ότι οι συνθήκες κράτησης για τις οποίες παραπονεείται έφθασαν το βαθμό σοβαρότητας που θα έκανε την υπόθεση να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3.

34. Ειδικότερα όσον αφορά τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος περί ανεπαρκούς ιατρικής παρακολούθησης, η Κυβέρνηση τόνισε ότι ο προσφεύγων διακομίστηκε δύο φορές σε νοσοκομείο για περίθαλψη. Επιπλέον, όσον αφορά τη σίτιση στη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης, η Κυβέρνηση σημειώνει ότι από τις 23 Απριλίου 2009, μετά από εντολή του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων της Αστυνομίας Θεσσαλονίκης, όλοι οι κρατούμενοι μπορούν να γευματίζουν και να δειπνούν στο κυλικείο του αστυνομικού τμήματος, όπου γευματίζει το ένστολο και το πολιτικό προσωπικό.

35. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι οι οικτρές συνθήκες κράτησης αποδεικνύονται από τη σχετική έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη (βλ. παραπάνω παρ. 19-22) και τις διαπιστώσεις της CPT (βλ. παραπάνω παρ. 23). Αναφέρεται ειδικότερα στην έλλειψη ιατρικής φροντίδας. Τονίζει ότι είναι χρόνιος χρήστης ναρκωτικών και ότι υπέβαλε ιατρική βεβαίωση προς επίρρωση του ισχυρισμού του. Εν προκειμένω, υποστηρίζει ότι χρειαζόταν να εισαχθεί σε

κέντρο αποτοξίνωσης, όπου θα υπήρχε η δυνατότητα παρακολούθησής του από το κατάλληλο ιατρικό προσωπικό. Επίσης, τονίζει ότι δεν επαρκούσαν τα δύο τσεκάπ στα οποία υπεβλήθη σε τοπικό νοσοκομείο. Στερήθηκε επαρκή φαρμακευτική περίθαλψη και επίβλεψη από ιατρό.

2. *Η εκτίμηση του Δικαστηρίου*

36. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι, για να εμπίπτει στο πεδίο του άρθρου 3, η κακομεταχείριση πρέπει να χαρακτηρίζεται από έναν ελάχιστο βαθμό σοβαρότητας. Η εκτίμηση του ελάχιστου αυτού βαθμού σοβαρότητας είναι σχετική. Εξαρτάται από το σύνολο των περιστάσεων της υπόθεσης, ιδίως από τη διάρκεια της μεταχείρισης και από τις σωματικές ή πνευματικές επιπτώσεις της, όπως και, ενίοτε, από το φύλο, την ηλικία και την κατάσταση της υγείας του θύματος (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Van der Ven κατά Ολλανδίας*, αριθ. 50901/99, παρ. 47, ECHR 2003-II).

37. Επιπλέον, για να κρίνει αν μια μεταχείριση ήταν «εξευτελιστική» κατά την έννοια του άρθρου 3, το Δικαστήριο εξετάζει αν σκοπός της ήταν να ταπεινώσει και να εξευτελίσει το θύμα και αν, σε ό,τι αφορά τις συνέπειες, το επηρέασε δυσμενώς με τρόπο ασυμβίβαστο με το άρθρο 3 (βλ. *Raninen κατά Φινλανδίας*, 16 Δεκεμβρίου 1997, παρ. 55, Reports 1997-VIII).

38. Τα στερητικά της ελευθερίας μέτρα περιλαμβάνουν αναπόφευκτα ένα στοιχείο ταλαιπωρίας και ταπείνωσης. Αν και πρόκειται για μία αναπόδραστη κατάσταση η οποία αφ' εαυτής δεν επιφέρει παραβίαση του άρθρου 3, η διάταξη αυτή επιβάλλει εν τούτοις στο Κράτος να εξασφαλίζει ότι κάθε άτομο που στερήθηκε την ελευθερία του θα κρατείται υπό συνθήκες συμβατές με τον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, ότι η μορφή της κράτησης

δεν θα το υποβάλλει σε αγωνία ή δοκιμασία τέτοιας έντασης που θα υπερβαίνει το αναπόφευκτο επίπεδο δυσφορίας που είναι εγγενές σε ένα τέτοιο μέτρο και, λαμβανομένων υπόψη των πρακτικών απαιτήσεων της φυλάκισης, θα διασφαλίζονται κατά τρόπο επαρκή η υγεία και η ευημερία του (βλ. *Kudla κατά Πολωνίας* [GC], παρ. 92-94, ECHR 2000-XI, και *Ramirez Sanchez κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 59450/00, παρ. 119, ECHR 2006-IX). Τέλος, τα μέτρα που λαμβάνονται σε σύνδεση με την κράτηση πρέπει να είναι αναγκαία για την επίτευξη του επιδιωκόμενου θεμιτού σκοπού (βλ. *Ramirez Sanchez κατά Γαλλίας*, αυτόθι).

39. Όσον αφορά την κρινόμενη υπόθεση, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων κρατήθηκε για περίπου τρεις μήνες σε χώρο που προοριζόταν για κράτηση πολύ σύντομης διάρκειας. Όπως έχει ήδη κρίνει το Δικαστήριο, τέτοιοι χώροι δεν είναι επαρκείς για τις ανάγκες παρατεταμένης φυλάκισης (βλ. *Dougoz κατά Ελλάδος*, αριθ. 40907/08, παρ. 48, ECHR 2001-II, και *Kaja κατά Ελλάδος*, αριθ. 32927/03, παρ. 49-50, 27 Ιουλίου 2006). Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει ήδη εξετάσει τις συνθήκες κράτησης στη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης, όπου άλλοι προσφεύγοντες είχαν κρατηθεί σε παλαιότερες υποθέσεις, και διαπίστωσε παραβίαση του άρθρου 3 (βλ. *Βαφειάδης κατά Ελλάδος*, αριθ. 24981/07, παρ. 30-39, 2 Ιουλίου 2009, και *Shuvaev κατά Ελλάδος*, αριθ. 8249/07, παρ. 28-41, 29 Οκτωβρίου 2009). Εν προκειμένω, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, αν και η κρινόμενη υπόθεση δεν αφορά την ίδια περίοδο με τις προαναφερθείσες, η Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος σχετικά με τις γενικές συνθήκες κράτησης, και δεν υποβάλλει κανένα στοιχείο ότι οι συνθήκες βελτιώθηκαν σημαντικά, ιδίως σε

σχέση με το πρόβλημα του υπερπληθυσμού των κρατουμένων. Οι προβληματικές συνθήκες για τις οποίες παραπονείται ο προσφεύγων επιβεβαιώνονται επίσης από την έκθεση και την επιστολή του Συνηγόρου του Πολίτη (βλ. παραπάνω παρ. 19-22) και τις διαπιστώσεις της CPT (βλ. παραπάνω παρ. 23).

40. Ειδικότερα, το Δικαστήριο παρατηρεί ανεπάρκειες που εντοπίζονται στην έλλειψη επαρκούς χώρου, την παντελή έλλειψη χώρου άσκησης και τα προβλήματα υγιεινής. Επίσης, ακόμη και αν γίνει δεκτός ο ισχυρισμός της Κυβέρνησης σχετικά με την αλλαγή του τρόπου σίτισης των κρατουμένων από τις 22 Απριλίου 2009, σημειώνεται ότι την ίδια ημερομηνία ο κρατούμενος μετήχθη στις Φυλακές Διαβατών. Ως εκ τούτου, το πρόβλημα της κακής σίτισης όντως υφίστατο, καθώς ο προσφεύγων είχε αντιμετωπίσει το προηγούμενο καθεστώς σίτισης, ενώ η προσφορά γευμάτων άρχισε αφού αυτός μετήχθη σε άλλη φυλακή (βλ. τις προαναφερθείσες αποφάσεις στις υποθέσεις *Βαφειάδη κατά Ελλάδος*, παρ. 35, και *Shuvaev κατά Ελλάδος*, παρ. 37 και 39).

41. Οι παραπάνω σκέψεις αρκούν για να καταλήξει το Δικαστήριο στο συμπέρασμα ότι οι συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος στα κρατητήρια της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Θεσσαλονίκης, σε συνδυασμό με την υπέρμετρη διάρκεια της κράτησής του υπό τις συνθήκες αυτές, συνιστούν απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση αντίθετη με το άρθρο 3.

42. Ως εκ τούτου, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης.

II. ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5 ΠΑΡ. 4 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

43. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι, από δύο απόψεις, η διαδικασία μέσω της οποίας προσέφυγε κατά της προσωρινής κράτησής του ενώπιον του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης δεν ικανοποιεί τις απαιτήσεις των άρθρων 5 παρ. 4 και 6 της Σύμβασης. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι το παράπονο αυτό εμπίπτει στο πεδίο της διάταξης του άρθρου 5 παρ. 4, η οποία είναι *lex specialis* για θέματα στέρησης της ελευθερίας (βλ. *Reinprecht κατά Αυστρίας*, αριθ. 67175/01, παρ. 5, ECHR 2005-XII). Το άρθρο 5 παρ. 4 προβλέπει τα εξής:

«Παν πρόσωπον στερούμενον της ελευθερίας του συνεπεία συλλήψεως ή κρατήσεως έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, ίνα τούτο αποφασίση εντός βραχείας προθεσμίας επί του νομίμου της κρατήσεώς του και διατάξη την απόλυσίν του εν περιπτώσει παρανόμου κρατήσεως.»

A. Όσον αφορά τη σιωπηρή απόρριψη της αίτησης του προσφεύγοντος να εμφανιστεί αυτοπροσώπως ενώπιον του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης

1. Επί του παραδεκτού

44. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι το εν θέματι παράπονο δεν είναι προφανώς αβάσιμο κατά την έννοια του άρθρου 35 παρ. 3(α) της Σύμβασης ούτε απαράδεκτο για κάποιον άλλο λόγο. Συνεπώς, πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτό.

2. Επί της ουσίας

(α) Οι ισχυρισμοί των διαδίκων

45. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το αίτημα του προσφεύγοντος να του επιτραπεί να εμφανιστεί αυτοπροσώπως ενώπιον του δικαστικού συμβουλίου δεν ήταν σαφές, καθώς δεν συνοδευόταν από καμία αιτιολογία. Επίσης, επισημαίνει ότι το βούλευμα υπ’

αριθ. 506/2009 δεν κάνει καμία αναφορά στο αίτημα του προσφεύγοντος να εμφανιστεί ενώπιον του συμβουλίου πλημμελειοδικών, προφανώς επειδή το συμβούλιο έκρινε ότι δεν είχε υποβληθεί κανένα τέτοιο αίτημα.

46. Ο προσφεύγων αναφέρθηκε στις ακόλουθες αποφάσεις: *Καμπάνης κατά Ελλάδος* (13 Ιουλίου 1995, Series A no. 318-B), *Κοτσαρίδης κατά Ελλάδος* (αριθ. 71498/01, 23 Σεπτεμβρίου 2004) και *Γιοσάκης κατά Ελλάδος (No. 1)* (αριθ. 42778/05, 12 Φεβρουαρίου 2009) και υποστήριξε ότι, ενώ το δικαστικό συμβούλιο άκουσε τον εισαγγελέα, ο ίδιος ο προσφεύγων δεν είχε την ευκαιρία αυτή και συνεπώς δεν μπόρεσε να αναπτύξει αναλυτικότερα τους λόγους για τους οποίους ζητούσε να αποφυλακιστεί. Σύμφωνα με τα παραπάνω, δεν του δόθηκε η ευκαιρία να υποβάλει κατάλληλη και τεκμηριωμένη αιτιολογία παρουσιάζοντας την άποψή του σχετικά με τη συνέχιση της κράτησής του.

(β) Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

47. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι το δικαίωμα ενός κρατουμένου να ακουστεί, είτε ο ίδιος αυτοπροσώπως είτε μέσω κάποιου εκπροσώπου του, είναι μία από τις θεμελιώδεις δικονομικές εγγυήσεις σε θέματα στέρησης της ελευθερίας (βλ. *A. and Others κατά Ηνωμένου Βασιλείου* [GC], αριθ. 3455/05, παρ. 204, ECHR-2009). Αυτό ισχύει ιδίως όταν η εμφάνιση του κρατουμένου μπορεί να θεωρηθεί ως μέσο εξασφάλισης του σεβασμού της αρχής της ισότητας των όπλων, που είναι μία από τις κύριες ασφαλιστικές δικλίδες των δικαστικών διαδικασιών που διεξάγονται σε συμφωνία με τη Σύμβαση (βλ. *Γιοσάκης κατά Ελλάδος (No. 2)*, αριθ. 36205/06, παρ. 61, 12 Φεβρουαρίου 2009).

Ειδικότερα σε διαδικασίες εξέτασης μιας προσφυγής κατά εντάλματος προσωρινής κράτησης, πρέπει να εξασφαλίζεται η ισότητα των όπλων μεταξύ των διαδίκων – δηλ. του εισαγγελέα και του κρατουμένου (βλ. *Nikolova κατά Βουλγαρίας* [GC], αριθ. 31195/96, παρ. 58, ECHR 1999-II).

48. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι, κατά πάγια νομολογία, το δικαίωμα του κρατουμένου να ακουστεί ήδη εφαρμόζεται σε διαδικασίες ενώπιον δικαστικών συμβουλίων που αφορούν αιτήσεις αποφυλάκισης (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση στην υπόθεση *Καμπάνη κατά Ελλάδος*, παρ. 58), καθώς και σε διαδικασίες ενώπιον ανακριτή ο οποίος πρέπει να αποφασίσει αν θα παραταθεί ή όχι η προσωρινή κράτηση (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση στην υπόθεση *Γιοσάκη κατά Ελλάδος* (No. 2), παρ. 62). Ειδικότερα, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι στην απόφασή του στην υπόθεση *Καμπάνη κατά Ελλάδος* αναφέρεται ότι «προκειμένου να εξασφαλιστεί η ισότητα των όπλων, χρειαζόταν να δοθεί στον προσφεύγοντα η ευκαιρία να εμφανιστεί ταυτόχρονα με τον εισαγγελέα, ούτως ώστε να μπορεί να απαντήσει στα επιχειρήματά του». Η απόφαση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι «καθώς δεν παρείχαν στον προσφεύγοντα επαρκή ευκαιρία να συμμετάσχει στις διαδικασίες η έκβαση των οποίων θα έκρινε αν η κράτησή του θα συνεχιζόταν ή θα διακοπτόταν, οι κανόνες που ίσχυαν στην Ελλάδα κατά τον κρίσιμο χρόνο δεν ικανοποιούν τις απαιτήσεις του άρθρου 5 παρ. 4» (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση στην υπόθεση *Καμπάνη κατά Ελλάδος*, αυτόθι).

49. Ενόψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η παραπάνω νομολογία πρέπει να εφαρμοστεί και στην παρούσα υπόθεση, όπου ο προσφεύγων άσκησε προσφυγή κατά του εντάλματος κράτησής

του ενώπιον του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι δεν αμφισβητείται ότι ο νόμος δεν παρείχε το δικαίωμα στον προσφεύγοντα ή το δικηγόρο του να παραστεί στη συνεδρίαση κατά την οποία εξεταζόταν αν η κράτησή του ήταν νόμιμη και δικαιολογημένη (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση στην υπόθεση *Γιοσάκη κατά Ελλάδος* (No. 2), παρ. 62). Επιπλέον, οι εφαρμοστές διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας δεν απαιτούσαν την κοινοποίηση των επιχειρημάτων του εισαγγελέα υπέρ της συνέχισης της κράτησης του προσφεύγοντος στον προσφεύγοντα ή στο δικηγόρο του. Συνεπώς, ο προσφεύγων ή ο συνήγορός του δεν είχαν την ευκαιρία να σχολιάσουν αυτά τα επιχειρήματα ώστε να αντικρούσουν τους λόγους που προέβαλαν οι εισαγγελικές αρχές υπέρ της κράτησής του, αμφισβητώντας τους είτε απευθείας ενώπιον του δικαστικού συμβουλίου είτε μέσω γραπτών ισχυρισμών (βλ. *Kawka κατά Πολωνίας*, αριθ. 25874/94, παρ. 60, 9 Ιανουαρίου 2001).

50. Ταυτόχρονα, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, ήταν δυνατό για τον εισαγγελέα να παραστεί στη συνεδρίαση κατά την οποία εξετάστηκε η νομιμότητα της προσωρινής κράτησης του προσφεύγοντος. Σημειωτέον επίσης ότι ο εισαγγελέας όντως επωφελήθηκε της ευκαιρίας συμμετέχοντας στη συνεδρίαση κατά την οποία εξετάστηκε η αίτηση αποφυλάκισης του προσφεύγοντος, ενώ δεν παρέστη ούτε ο προσφεύγων ούτε ο συνήγορός του. Ενόψει αυτών των επισημάνσεων, το Δικαστήριο θεωρεί ότι, για να εξασφαλιστεί η ισότητα των όπλων, έπρεπε να δοθεί όχι μόνο στον εισαγγελέα, αλλά και στον προσφεύγοντα η ευκαιρία να εμφανιστεί ενώπιον του δικαστικού συμβουλίου και να

αναπτύξει τις θέσεις του. Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι στο βούλευμα που τελικά εκδόθηκε (αριθ. 506/2009) δεν γίνεται καμία αναφορά στο γραπτό και ρητό αίτημα ακρόασης του προσφεύγοντος, και συνεπώς δεν δίνεται καμία απάντηση στα επιχειρήματα του προσφεύγοντος.

51. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο θεωρεί ότι οι αρχές δεν έδωσαν στον προσφεύγοντα επαρκή ευκαιρία να συμμετάσχει στις διαδικασίες των οποίων η έκβαση έκρινε το αν θα συνεχιζόταν ή θα διακοπτόταν η κράτησή του, και με το βούλευμα που εκδόθηκε δεν απάντησαν στο αίτημα ακρόασής του. Συνεπώς, εν προκειμένω υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 παρ. 4.

B. Η προβαλλόμενη καθυστέρηση των αρχών για τη λήψη απόφασης επί της αίτησης του προσφεύγοντος

1. Επί του παραδεκτού

52. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η κατ' άρθρο 285 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προσφυγή δεν εμπίπτει και δεν μπορεί να εξεταστεί βάσει του άρθρου 5 παρ. 4 της Σύμβασης, καθώς βάσει της διάταξης αυτής μπορούν να προσβληθούν μόνο ένδικα μέσα που ασκήθηκαν κατά διοικητικών ή δικαστικών αποφάσεων, σε περιπτώσεις όπου η στέρηση της ελευθερίας διατάσσεται αυτοδικαίως.

53. Ο προσφεύγων αναφέρεται στην απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση *Stafford κατά Ηνωμένου Βασιλείου* ([GC], αριθ. 46295/99, ECHR 2002-IV) και υποστηρίζει ότι είναι δυνατόν να εφαρμοστούν οι διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 4 σε όλο το εύρος των διαδικασιών όπου διατάσσεται στέρηση της ελευθερίας χωρίς να αξιολογηθούν τα συγκεκριμένα περιστατικά της υπόθεσης ή όταν η κράτηση που επιβάλλεται βασίζεται κυρίως στους κινδύνους

που συνδέονται με τον υπό κράτηση παραβάτη. Επιπλέον, παρατηρείται ότι αυτά τα στοιχεία ενδέχεται να αλλάξουν με την πάροδο του χρόνου, και έτσι ενδέχεται να ανακύψουν νέα ζητήματα νομιμότητας και να απαιτήσουν κρίση.

54. Το Δικαστήριο δηλώνει ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του, το άρθρο 5 παρ. 4 εφαρμόζεται σε διαδικασίες ενώπιον του δικαστικού συμβουλίου σχετικά με τη νομιμότητα της προσωρινής κράτησης ενός κατηγορουμένου, όπως στην κρινόμενη υπόθεση (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση *Γιοσάκη κατά Ελλάδος* (No. 1), παρ. 50-55).

55. Ενόψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο κρίνει ότι οι ισχυρισμοί της Κυβέρνησης δεν μπορούν να γίνουν δεκτοί και η ένστασή της πρέπει να απορριφθεί.

56. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι το εν θέματι παράπονο δεν είναι προφανώς αβάσιμο κατά την έννοια του άρθρου 35 παρ. 3(α) της Σύμβασης ούτε απαράδεκτο για κάποιον άλλο λόγο. Συνεπώς, πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτό.

2. *Επί της ουσίας*

(α) Οι ισχυρισμοί των διαδίκων

57. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η περίοδος 3 μηνών και 17 ημερών που χρειάστηκε για την εξέταση της προσφυγής του προσφεύγοντος δεν ήταν υπερβολική, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της υπόθεσης.

58. Ο προσφεύγων αμφισβητεί αυτό το επιχείρημα, παρατηρώντας ότι η παρατεταμένη διάρκεια της διαδικασίας είναι ασυμβίβαστη με τη λογική του άρθρου 285 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, το οποίο δίνει στον κρατούμενο περιθώριο μόνο 5 ημερών για να εξηγήσει όλους τους λόγους για τους οποίους

προσβάλλει τη νομιμότητα της προσωρινής κράτησης που του επεβλήθη. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η προσφυγή βάσει του άρθρου 285 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας του παρέχει την ευκαιρία να ζητήσει από το δικαστικό συμβούλιο να εξετάσει και να αποφασίσει αν πρέπει να συνεχιστεί η κράτησή του. Επίσης, τονίζει πως το γεγονός ότι η συγκεκριμένη προσφυγή πρέπει να κατατεθεί εντός 5 ημερών από την προσωρινή κράτηση δείχνει από μόνο του τον επείγοντα χαρακτήρα αυτού του ένδικου μέσου, και προϋποθέτει ότι το δικαστικό συμβούλιο πρέπει να αποφανθεί γρήγορα σχετικά με την κράτησή του.

(β) Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

59. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι το άρθρο 5 παρ. 4 της Σύμβασης, το οποίο εγγυάται στον κρατούμενο το δικαίωμα να κινεί διαδικασία για να προσβάλλει τη νομιμότητα της κράτησής του, επίσης διατρανώνει το δικαίωμά του, αφού κινήσει τέτοια διαδικασία, να τύχει ταχείας δικαστικής απόφασης σχετικά με τη νομιμότητα της κράτησής του και εντολής τερματισμού της εφόσον αποδειχθεί παράνομη (βλ. *Van der Leer κατά Ολλανδίας*, 21 Φεβρουαρίου 1990, παρ. 35, Series A no. 170-A, *Musial κατά Πολωνίας* [GC], αριθ. 24557/94, παρ. 43, ECHR 1999-II, και *Mathieu κατά Γαλλίας*, αριθ. 68673/01, παρ. 35, 27 Οκτωβρίου 2005). Η απαίτηση να ληφθεί απόφαση «εντός βραχείας προθεσμίας» αποτελεί αναμφίβολα μια τέτοια εγγύηση, και το άρθρο 5 παρ. 4, το οποίο αφορά θέματα ελευθερίας, επιβάλλει ιδιαίτερη σπουδή (βλ. *Hutchinson Reid κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, αριθ. 50272/99, παρ. 79, ECHR 2003-IV).

60. Το ερώτημα εάν το δικαίωμα κάποιου βάσει του άρθρου 5 παρ. 4 έγινε σεβαστό πρέπει να κριθεί υπό το φως των

περιστάσεων της υπόθεσης (βλ. *Rehbock κατά Σλοβενίας*, αριθ. 29462/95, παρ. 84, ECHR 2000-XII), μεταξύ των οποίων η πολυπλοκότητα της διαδικασίας, η διεξαγωγή της υπό τις εθνικές αρχές και από τον προσφεύγοντα, καθώς και το τι διακυβεύονταν για τον τελευταίο (βλ. *Mooren κατά Γερμανίας* [GC], αριθ. 11364/03, παρ. 106, 9 Ιουλίου 2009). Κατ' αρχήν, δεδομένου ότι διακυβεύεται η ελευθερία του προσφεύγοντος, υπάρχει ιδιαίτερη ανάγκη για μια ταχεία απόφαση που θα κρίνει τη νομιμότητα της κράτησης (βλ. *Fuchser κατά Ελβετίας*, αριθ. 55894/00, παρ. 43, 13 Ιουλίου 2006).

61. Έχοντας υπόψη τα προαναφερθέντα κριτήρια, το Δικαστήριο έκρινε π.χ. ότι η απαίτηση για λήψη απόφασης «εντός βραχείας προθεσμίας» παραβιάστηκε στις παρακάτω υποθέσεις: *Rehbock κατά Σλοβενίας* (προαναφερθείσα), παρ. 84, 23 ημέρες, *Mamedova* (προαναφερθείσα), παρ. 96, 36 ημέρες, και *Kostadinov κατά Βουλγαρίας* (αριθ. 55712/00, παρ. 88, 7 Φεβρουαρίου 2008), 26 ημέρες.

62. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, στην κρινόμενη υπόθεση, η απόφαση των αρχών ελήφθη πάνω από 100 ημέρες μετά την κατάθεση της προσφυγής. Επίσης, σημειώνει ότι, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, το Δικαστήριο διαπίστωσε παραβιάσεις σε υποθέσεις όπου η διαδικασία είχε πολύ μικρότερη διάρκεια.

63. Συνεπώς, το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 παρ. 4 της Σύμβασης διότι οι εθνικές αρχές δεν απεφάνθησαν «εντός βραχείας προθεσμίας» σχετικά με τη νομιμότητα της κράτησης του προσφεύγοντος.

III. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

64. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση».

A. Αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης

65. Ο προσφεύγων ζητά 25.000 ευρώ ως αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης.

66. Η Κυβέρνηση θεωρεί το αιτούμενο ποσό υπερβολικό και υποστηρίζει ότι η διαπίστωση παραβίασης της Σύμβασης αποτελεί επαρκή δίκαιη ικανοποίηση.

67. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι ο προσφεύγων υπέστη ηθική βλάβη για την οποία δεν είναι δυνατόν να ικανοποιηθεί με τη διαπίστωση παραβίασης της Σύμβασης. Λαμβάνοντας υπόψη τις περιστάσεις της υπόθεσης και κάνοντας την εκτίμησή του κατά δίκαιη κρίση, το Δικαστήριο επιδικάζει στον προσφεύγοντα 10.000 ευρώ όσον αφορά το κεφάλαιο αυτό.

B. Δικαστικά έξοδα

68. Ο προσφεύγων επίσης ζητά 18.000 ευρώ για δικαστικά έξοδα ενώπιον του Δικαστηρίου. Δεν προσκομίζει παραστατικά προς υποστήριξη του ισχυρισμού του.

69. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί την απαίτηση του προσφεύγοντος και υποστηρίζει ότι είναι αβάσιμη.

70. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, δικαστικά έξοδα επιδικάζονται στον προσφεύγοντα μόνο στο βαθμό που αποδεικνύεται ότι ήταν πραγματικά, αναγκαία και εύλογα (βλ.

Ιατρίδης κατά Ελλάδος (δίκαιη ικανοποίηση) [GC], No. 31107/96,

παρ. 54, ECHR 2000-XI). Στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι απαιτήσεις του προσφεύγοντος δεν υποστηρίζονται από κανένα τιμολόγιο ή λογαριασμό εξόδων βάσει του οποίου θα μπορούσε το Δικαστήριο να υπολογίσει με ακρίβεια τα έξοδα στα οποία πράγματι υπεβλήθη ο προσφεύγων.

71. Έχοντας υπόψη τα παραπάνω κριτήρια, το Δικαστήριο θεωρεί εύλογο να απορρίψει το αίτημα του προσφεύγοντος όσον αφορά το κεφάλαιο αυτό.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

72. Το Δικαστήριο ορίζει ότι οι τόκοι υπερημερίας θα υπολογίζονται με βάση το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας συν 3 εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΩΤΕΡΩ ΛΟΓΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΟΜΟΦΩΝΑ

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή.
2. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης.
3. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 παρ. 4 της Σύμβασης όσον αφορά την απουσία του προσφεύγοντος από την εκδίκαση της προσφυγής του στις 14 Μαΐου 2009 και τη μη εκδίκαση της προσφυγής του προσφεύγοντος με ημερομηνία 26 Ιανουαρίου 2009 «εντός ταχείας προθεσμίας».

4. Αποφασίζει:

(α) ότι το καθ' ου Κράτος οφείλει να πληρώσει στον προσφεύγοντα, εντός τριών μηνών αφότου η απόφαση καταστεί οριστική σύμφωνα με το άρθρο 44 παρ. 2 της Σύμβασης, το ποσό των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ ως δίκαιη ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, συν τους φόρους με τους οποίους μπορεί να επιβαρυνθεί το ποσό αυτό,

(β) ότι από τη λήξη της προαναφερθείσας τρίμηνης προθεσμίας και μέχρι την εξόφληση, θα πληρώνεται απλός τόκος επί του ανωτέρω ποσού, ο οποίος θα υπολογίζεται με βάση το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας συν 3 εκατοστιαίες μονάδες.

5. *Απορρίπτει* τα υπόλοιπα αιτήματα του προσφεύγοντος για δίκαιη ικανοποίηση.

Έγινε στα Αγγλικά και κοινοποιήθηκε γραπτώς στις 9 Οκτωβρίου 2012 σύμφωνα με τον Κανόνα 77 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού του Δικαστηρίου.

Søren Nielsen

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

(υπογραφή)

Nina Vajić

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

(υπογραφή)

Ακριβής μετάφραση από τα Αγγλικά του συνημμένου εγγράφου
Αθήνα, 31 Οκτωβρίου 2012

Ο μεταφραστής του Υπουργείου Εξωτερικών

Βασίλειος Δ. Μπελεκούκας